

DAMMEN

Tijdens een kunstroute door mijn dorp vallen schilderijen, keramiek, beeldhouwwerken, fotografie en muziek te bewonderen. Sport blijft bij deze gelegenheden buiten beschouwing. Toch zijn er vele raakvlakken tussen kunst en sport. Jurysporten als paardendressuur, turnen, kunstrijden of schoonspringen zou men in de categorie kunst kunnen plaatsen.

En verder hebben sommige sporten een kunstzinnige tak, die bij buurman kunst over de schutting hangt. Het 'billard artistique' of kunststoten zag je vroeger nog wel in *Studio Sport*.

De denksporten hebben hun compositiekunst. Damprobleemisten houden wedstrijden, met een echte jury die punten uitdeelt. Aan frequente winnaars worden titels verleend. Een specialistisch onderdeel is de eindspelcompositie. Een

De kunst van het eindspel

van onze weinige grootmeesters op dat vlak is de Amsterdammer Johan Bastiaannet. Zijn loopbaan als wedstrijdspeler was kort en tamelijk succesvol. Tussen 1978 en 1984 speelde hij in zeven NK-finales en drie wereldkampioenschappen. Daarna bleef hij wel actief in de clubcompetitie, maar legde zich vooral toe op het componeren van eindspelen en het publiceren erover. Ook was hij jarenlang de verbindingsman van de werelddambond, zeg maar een eenpersoons bondsbureau.

Voor het grote publiek blijft het eindspel een onderbelicht deel van ons spel. Eigenlijk is dat vreemd, want een spannend eindspel is vaak de climax van een partij. Iets als de eindsprint tussen Henk Angenent en Erik Hulzebosch op de Bonkevaart in 1997. Dat het eindspel veel krantenrubrieken

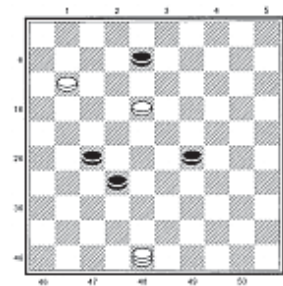
niet haalt heeft als praktische oorzaak, dat een dampartij plus eindspel al gauw zo'n zestig tot tachtig zetten beslaat. Inclusief analyse is een krantenpagina dan snel gevuld. Verder, daar moeten we eerlijk in zijn, is het eindspel zelfs voor grootmeesters een moeilijk terrein. De oorzaak daarvan ligt in het verschijnen van dammen op het toneel. Waar een schijf doorgaans slechts in twee richtingen kan zetten en naar vier kanten (immers ook achteruit) kan slaan, heeft een dam op het middenbord wel vijftien of zestien zetten ter beschikking, om over het slaan maar te zwijgen. Met meerdere dammen op het bord neemt het aantal mogelijkheden, zelfs in korte varianten, astronomische proporties aan. Toch moet je wel af en toe de diepte induiken om de schoonheid van het spel zichtbaar te maken, zo heb

ik geleerd van Ton Sijbrands. Hem werd vaak verweten dat zijn analyses te uitgebreid en langdradig waren. Maar, is zijn tegenwerping, hoe kun je anders het spel in volle glorie tonen?

Dus zetten we voor een keer een eindspel in de schijnwerpers waarmee Johan Bastiaannet in het eindspelconcours 'Israël-2012' de eerste prijs in de wacht sleepte. Vier deskundige juryleden gaven de compositie gemiddeld 84 punten op een schaal van 100. De oplossing wordt volgende week onthuld, tot die tijd kunt u zelf de opdracht 'wit speelt en wint' proberen te volbrengen. Voor de zekerheid: wit heeft schijven op 11 en 18 en een dam op 48, zwart schijven op 8, 27, 29 en 32.

Diagram

Johan Bastiaannet 2012
AUKE SCHOLMA
adscholma@hotmail.com

Diagram